

FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne

Hvor blir det av ratifiseringen?

Rigmor Skålholt
November 2011.

Mange av oss venter fortsatt på at Norge skal ratifisere konvensjonen. En sjelden gang finner en små artikler som etterspør dette. I vår sto en artikkel i Aftenposten med overskrift «*Pinlig å være fra Norge*». Assisterende leder for Blindeforbundet, Arnt Holte sier han er flau når han møter i internasjonale fora og forteller at Norge ikke har ratifisert konvensjonen. 100 land har nå ratifisert, men Norge henger etter. Mange spør hvorfor det går så langsomt med oss. I departementet sier de at de må ha lovene i orden slik at de stemmer overens med FN-konvensjonen. Våre naboer, Danmark og Sverige har ratifisert for henholdsvis 2 og 3 år siden.

Stig Langvad er leder for Danske Handikaporganisasjoner.

For å finne ut mer om dette, reiste jeg til København hvor jeg hadde fått en avtale med Stig Langvad. Han er valgt inn i en FN-komite som overvåker hvordan konvensjonen overholdes og settes ut i livet i de ulike land. Stig Langvad er leder for DH (Danske Handicaporganisasjoner for retten til like muligheter). Han fortalte at Danmark og Sverige ratifiserte konvensjonen med sikte på å tilpasse lovverket etter hvert. Her har Norge tilsynelatende valgt en annen strategi. Her vil regjeringen tilsynelatende først sikre at lovgivningen er på plass og i overensstemmelse med konvensjonen. Stig Langvad bruker begrepet *tilsynelatende* flere ganger når han beskriver de norske myndigheters motiver.

Han forteller at i Danmark var det et sterkt ønske fra den samlede handikapbevegelsen at man skulle velge strategien med å ratifisere først og så sikre og tilpasse lovgivningen etterpå. Det er viktig at rammene og prinsippene er på plass – og at anerkjennelsen av menneskerettigheter som gjelder for alle mennesker eksplisitt støttes. I Norge har det ikke vært en tilsvarende strategi. De ulike forbund har ikke stått samlet i forhold til å framsette krav om ratifisering. Stig Langvad mener at det er viktig at den norske handikapbevegelsen står sammen og finner en felles strategi for å påvirke de norske politikerne til hurtigst mulig å følge Sverige og Danmark.

«Det er fellesskapet som gjør handikapbevegelsen sterk, og det var den samlede handikapbevegelsen som sikret at Handikapkonvensjonen ble vedtatt i 2006 i FN», konkluderte Langvad.

16.juni i år, deltok jeg på Faglig Forums hørings- og debattkonferanse om den nye helse- og omsorgstjenesteloven. I debatt-delen ble Aslak Syse spurt om han mener at den nye loven har tatt høyde for FN-konvensjonen og hvorfor ikke konvensjonen er ratifisert av Norge.

På det første spørsmålet svarte han greit «Ja», og på det andre spørsmålet svarte han at Norge bruker tid på å tilpasse lovverket. Dessuten la han til at det er mange land som har ratifisert konvensjonen fordi «det er stas å ratifisere». Det er mulig at professor Syse ikke har fulgt med at våre nordiske naboer har ratifisert ut fra et helt annet motiv. Det er et tankekors for meg at konvensjonen vektlegges i så liten grad

her til lands. Det er som om den ikke blir tatt på alvor. Mens vi venter på ratifisering foregår institusjonsbygging i stor skala i mange av landets kommuner. Pårørende og deres organisasjoner blir ikke hørt når de protesterer. Rettssikkerheten for utviklingshemmede er truet. FN-konvensjonen om rettighetene til personer med nedsatt funksjonsevne gir klare lovføringer i forhold til basale rettigheter som gjelder alle mennesker.

FN-konvensjonen er mer en et rettighetsdokument. Da jeg spurte Langvad hva han mener er det viktigste i FN-konvensjonen, sa han prinsippene som beskrives i artikkel 3.

Her heter det bl.a. «Prinsippene i denne konvensjonen skal være: respekt for menneskers iboende verdighet, individuell selvstendighet med rett til å treffe egne valg.... og respekt for forskjeller og aksept av mennesker med nedsatt funksjonsevne som en del av det menneskelige mangfold og den menneskelige natur»...

I stedet for å se på manglende, må vi se på verdien av mangfoldet, mener Langvad.

Det gjelder å søke etter nye sosiale modeller hvor mennesker med funksjonsnedsettelse går ut av «offerrollen»! «Mitt handikap er en resurs», sa Langvad. (Han er lammet fra nakken og ned etter en trafikkulykke). Handikapbevegelsen er en resurs for samfunnet.

Samfunnet kjører i dag i stor grad med parallelle systemer. Et system for de «normale» og et system for de som ikke passer inn. Parallelle systemer er mindre økonomiske ifølge Langvad.

FN-konvensjonen bygger på *ett inkluderingsystem*. Hvordan samfunnet innretter seg både i forhold til de fysiske omgivelser, og ikke minst i forhold til holdninger som verdsetter mangfoldet, er en stor utfordring. Her trengs det opplysnings- og utviklingsarbeid. I København er det satt i gang aftenskoler hvor det gis orientering om de ulike handikap, om FN-konvensjonen og om rettighetene til mennesker med nedsatt funksjonsevne. Disse kursene ledes av Danske Handicaporganisasjoner.

Norge må skynde seg! •••